

РЕЦЕНЗИЯ

**на научните трудове на гл. ас. Димитър Владимиров Илиев,
доктор за участие в обявения конкурс за научното звание
„Доцент” към катедра „Технически и ледени спортове”
В професионално направление 7.6. Спорт, специалност
„Автомобилизъм” по Теория и методика на физическото
възпитание, спортната тренировка (вкл. Методика на лечебната
физкултура) в Национална спортна академия „В. Левски”,
обнародван в ДВ бр.84 от 30.10.2015 г.**

Рецензент: доц. Петър Дойчев, доктор

В конкурса за заемане на академична длъжност „Доцент” по Автомобилизъм, за нуждите на катедра „Технически и ледени спортове” към НСА „В. Левски” участва само един кандидат – гл. ас. Димитър Владимиров Илиев, доктор.

Кандидатът за академична длъжност „Доцент” гл. ас. Димитър Илиев в периода 1995-2015 г. рационално съчетава учебната и научна дейност, и успешно изгражда професионалната си кариера като състезател. Като спортист той постига забележителни спортни успехи – многократен рали шампион на България, заема призови места в Италия, Хърватия, Белгия, Сан Ремо, Рали Швеция, Корсика, Кипър; носител е на Източноевропейската купа на FIA и мн. други отличия: 8 национални, 4 международни и 36 спортни.

Д. Илиев владее немски, английски и италиански – устно, писмено и говоримо. Активно участва в различни телевизионни предавания и др. медии за повишаване безопасността на движение по пътищата.

Гл. ас. Димитър Илиев за кратко време се утвърждава като добър педагог, пропагандатор и внедрител на научните постижения в практиката. Под негово ръководство израстват млади специалисти които успешно се реализират.

В подготовката си за конкурса Димитър Илиев представя списък от 17 научни публикации – 1 монографичен труд, 2 раздела от учебници. От предложените за рецензия, научно-изследователски трудове 7 – самостоятелни разработки, отпечатани в списания 8, в съавторство 2 в чужбина, цитиран е в 12 списания.

Проблемът за ефективността и оптимизирането на съвременните учебно-технически средства при автомобилистите стои открит, както в организационен, така и в научно-методически аспект. Естествено и необходимо е критериите и нормативната база на този актуален проблем, постоянно да се актуализират и усъвършенстват на основата на съвременни и високоефективни технологии, които са продукт на спортната наука.

От тази гледна точка трудовете на гл. ас. Димитър Илиев са актуални, защото са насочени за безаварийното управление на различни по вид автомобили.

Общият преглед върху публикациите на Дим. Илиев показва, че неговите научни интереси и постижения са в следните основни направления:

1. Изследване влиянието на отделните спортове върху майсторското управление на леки автомобили.
2. Детско-юношески и елитен спорт.
3. Общи основи и управление на тренировъчния процес.

Прави впечатление разностранността на тематичните направления на публикациите. Освен научните публикации, посветени на автомобилизма, кандидатът е насочил вниманието си към проблемите за физическа подготовка в други спортове (4, 7, 8). Не малка част от публикациите разглеждат проблемите свързани с безопасността при шофиране (5, 6, 11,12).

Проблемите за високите постижения в спорта са обект на специалистите от всички спортни дисциплини. Естествено е, че те намират своето място и в автомобилния спорт. Приема се, че

конкретно при него високите резултати са функция от конструктивно усъвършенстване на автомобилите.

От тази гледна точка гл. ас. Дим. Илиев има богат опит като педагог – състезател – треньор в областта на автомобилния спорт. Набраният многогодишен опит – теоретичен и практически го ориентират към написването на редица статии. При това, трябва да подчертаем, че авторът не само приема, но и коментира, и анализира постиженията на други автори. Това добро усвояване на съвременното теоретично и практическо състояние на автомобилистите е именно здравата база, която му е позволила да види „пролуките” и „белите петна” в тази област, благодарение на което да достигне до редица нови подходи, принципи и методи. На тази база е очертано нивото на спортната техника, което прави борбата за призовите места изключително трудна. Определено става ясно, че за да се завоюват призови места, в това число и от страна на българските автомобилисти, е необходимо целенасочена работа за съществено специфично оптимизиране на нивото на спортната техника. Всички модели са изведени от практиката, обособени са като такива и отново са апробирани в практиката. Прави много добро впечатление познанието на автора по състоянието на проблемите в българската и международна литература(Съобразно тезата гл. ас. Д. Илиев е подбрал и използвал изследователски инструментариум, който се характеризира с разнообразие от конкретни методи и методики. Наред с класическите, общонаучни методи той създава и апробира в практиката специализирани методики за комплексни изследвания в автомобилния спорт. Ето част от тях:

1. Създадена е специална батерия от тестове за двигателна и специализирана подготовка, което позволява да се получи цялостна картина за функционалното натоварване на автомобилиста.

2. Освен педагогически експеримент е създадена и специализирана методика за придобиване на основни умения за майсторско управление на лек автомобил.

Голяма част от научните търсения на кандидата са насочени към влиянието на отделните спортове върху майсторското управление на лек автомобил (1, 2, 4, 7, 14). Изследването е да се установи влиянието на практикуването на спортове (хандбал, волейбол, футбол, лека атлетика, колоездене, гребане. Всички изследвани спортисти са правоспособни водачи на лек автомобил. Получените резултати са реални, обективни и достоверни, като се потвърждава чрез анализ, изхождайки от спортно-методическа позиция, и базирайки се на своя богат практически опит и знания. За определяне на статистическата достоверност на груповите различия е използван еднофакторен, дисперсионен анализ и F коефициентът на Фишер при достоверност 95%. Авторът потвърждава становището, че практикуваният спорт влияе върху майсторското изпълнение на специализирани упражнения от автомобилния спорт.

Би трябвало да се отбележи, че авторът умело си служи с получените данни от статистическата обработка, като дава съответния анализ, изхождайки от спортно-методическа позиция, базирайки се на своя богат практически опит и знания.

Голяма част от научните търсения на кандидата са насочени в управлението и развитието на детско-юношеския спорт (труд № 3 в съавторство). Освен в текста и в таблична форма са дадени редица параметри на системата на детско-юношеския спорт.

Кандидатът има и други оригинални изследвания. В монографията си „Опитът на един шампион” – как безаварийно да управляваме автомобила се спира на някои от най-съществените акценти на труда:

1. Въведени са редица нови моменти, които изискват пълна концентрация на водача:

- * психическо състояние, което се повлиява от семейни отношения, неувереност от решения на спонсорите.

- * постоянство – преборване с предстартовата апатия.

- * усет към скоростта, повечето състезатели нямат километраж в автомобила, защото следенето на този уред би ги разсейвало ненужно.

2. Съвети за безопасно шофиране:

- * овладяване на видовете автомобили според задвижването.

- * възможности при влизане в завой с висока скорост: недозавиване и презавиване, спускане – комбинирано със завой.

- * изместване на динамични център на тежестта.

- * реакциите на шофьора.

3. Съвети за гумите

4. Как се прави завой с ръчна спирачка.

5. Спортно шофиране – обучение.

6. Шофиране през зимата: сух асфалт, киша, утъпкан „хрупкав“ сняг, пресен сняг, лед, черен лед (не се забелязва), коловози, спиране на лед.

Тази монография дава много неща, необходимите знания и опит за безаварийно шофиране.

Кои са по-съществените приноси:

1. На базата на персонален анализ, усъвършенстван от автора са разкрити общите и типичните характеристики, разкриващи връзката между майсторско управление, бързината на специфичната реакция, зрително-двигателна координация и действията на автомобилиста зад волана.

2. Установена е информационната валидност и надеждност за влиянието на отделните спортове върху майсторското управление на лек автомобил.

3. Създаване на надеждна система за провеждане на специализирана подготовка за безаварийно управление на лек автомобил.

4. Може би с големи теоретично и теоретико-приложно значение е създаването на електронна банка за контролиране подготовката на автомобилистите, която дава ясна картина за придобитите умения.

5. Изследванията имат подчертан научно-приложен характер.

6. Богатата информация дава възможност на автора да направи по-конкретни насочващи препоръки към любителите на автомобилния спорт.

Заклучение

Педагогическата кариера на Димитър Илиев е свързана с международното признание като отличен професионалист в преподавателската и научната дейност с доказани в практиката резултати.

Представената научна продукция има значителна теоретическа и теоретико-приложна стойност и принос за спортната практика. Това ми дава основание да предложа на уважаемите членове на Научното жури, да присъди на гл. ас. Димитър Илиев, доктор академичната длъжност „Доцент” по професионално направление „Спорт” за нуждите на катедра „Технически и ледени спортове” със специалност автомобилизъм при НСА ”В. Левски”.

Рецензент:

доц. Петър Дойчев, доктор

26.II.2016 г.

София